

Nga Raporti Vjetor për vitin 2012

Diskriminim për shkak të orientimit seksual dhe identitetit gjinor

Diskriminimi për shkak të orientimit seksual në Shqipëri është i përhapur si në sferën publike ashtu edhe në atë private. Problemet me të cilat përballet komuniteti LGBT, janë problemet e të gjithë shoqërisë, ndaj edhe përgjegjësia për të kapërcyer paragjykimet dhe stereotipet, duhet të jetë një shqetësim i gjithë shoqërisë, por edhe shqetësim i organeve të administratës publike, institucioneve arsimore, shëndetësore dhe institucioneve të tjera që kanë një rol kyç në ndërtimin e një shoqërie me tolerante, e cila respekton diversitetin.

OJF-të kanë raportuar disa herë për diskriminim dhe humbje të vendeve të punës për shkak të orientimit seksual. Gjithashtu, janë verifikuar raporte për ngacmime të personave LGBT dhe sjellje brutale nga ana e policëve kundër punonjësve transgjiorë të seksit. Komuniteti LGBT, sidomos personat transgjiorë, vazhdojnë të vuajnë nga diskriminimi dhe të kenë vështirësi për të aksesuar në shërbimet sociale dhe shëndetësore.

Për të adresuar problematikat me të cilat hasen personat LGBT, nevojitet ndërhyrja në disa aspekte:

Së pari, ekziston nevoja për të rishikuar legjislacionin me qëllim adresimin e masave potencialisht diskriminuese kundrejt personave LGBT. Komisioneri për Mbrojtjen nga Diskriminimi, në projektligjin “*Për disa shtesa dhe ndryshime në Kodin e Punës së Republikës së Shqipërisë*”, ka propozuar të parashikohet, ndër të tjera, edhe orientimi seksual si shkak diskriminimi për të cilin ofrohet mbrojtje në punësim.

Së dyti, ndërmarrja e masave konkrete me synim mbrojtjen e të drejtave të komunitetit LGBT. Zyra e Komisionerit ka qenë pjesë e grupit të punës për hartimin e Planit të Masave për mosdiskriminimin për shkak të Orientimit Seksual dhe Identitetit Gjinor, 2012- 2014, duke dhënë kontributin e tij në propozimet për ndryshimet në kuadrin ligjor dhe për politikën anti-diskriminim në punësim, arsim dhe në fushën e të mira dhe shërbimeve. Disa nga masat e parashikuara në këtë plan, janë: trajnimi i administratës publike në qendër dhe në qeverisjen vendore me konceptet e reja dhe parimet e ligjit për mbrojtjen nga diskriminimi; organizimi i fushatave ndërgjegjësuese/sensibilizuese, publikimeve vjetore, botime, fletëpalosje, praktika të suksesshme kundër diskriminimit; marrja e masave konkrete nga institucionet publike dhe bizneset/aktivitetet private për garantimin e barazisë në bazë të ligjit anti-diskriminim; trajnime të specialisteve të zyrave të punësimit dhe i stafëve mësimore për çështjet LGBT; përfshirja në kurrikulat/ekstra kurrikulat e shkollës e të drejtave LGBT si të drejta të njeriut; rishikimi i teksteve shkollë me përmbajtje diskriminuese; monitorime dhe studime për çështjet e diskriminimit/bulizmit/dhunës që të përfshijnë edhe orientimin seksual etj.

Ka patur përpjekje të vazhdueshme nga OJF-të për ndërgjegjësimin e komunitetit LGBT, të cilit i janë përgjigjur edhe institucionet shtetërore. Në kuadër të ditës Ndërkombëtare kundër Homofobisë, me datë 17 Maj 2012, u realizua për herë të parë në vendin tonë “Festivali i Diversitetit”. Ky komunitet gjeti në këtë organizim mbështetjen e institucioneve si MPCSSH-së, KMD-së, organizatat ndërkombëtare dhe përfaqësitë diplomatike. Gjatë këtij aktiviteti u shpërndanë broshura të ndryshme informuese ndër të cilat dhe broshura “*Si e Mbron Komunitetin LGBT Ligji “Për Mbrojtjen nga Diskriminimi?”*”, e hartuar me kontributin e përbashkët të Ambasadës Pink dhe Komisionerit për Mbrojtjen nga Diskriminimi.

Por duhet thënë se pati dhe reagim kundër siç ishte organizimi i një mitingu nga komuniteti mysliman, apo disa qëndrime fyese dhe denigruese të përdorura ndaj përfaqësuesve të dy OJF-ve që mbrojnë të drejtat e komunitetit LGBT.

KMD në çështjet e vitit 2012 ka tërhequr vëmendjen mbi diskriminimin e personave LGBT dhe gjuhën e urrejtjes. Në çështjen e iniciuar nga Komisioneri për Mbrojtjen nga Diskriminimi, është konstatuar gjuhë diskriminuese mbi personat që i përkasin komunitetit LGBT në një deklaratë publike. Masa e përcaktuar në vendimin e Komisionerit ishte detyrimi i personit përgjegjës për diskriminim, për të kërkuar falje publike si dhe të evitojë në të ardhmen përdorimin e gjuhës e cila prodhon efektin e nxitjes, përhapjes, nxitjen e urrejtjes apo të tjera forma të diskriminimit kundër personave për shkak të orientimit seksual dhe identitetit gjinor të tyre. Vendimi i Komisionerit u mbajt parasysh dhe personi i gjetur përgjegjës për shkeljen, kërkoi falje publike ndaj komunitetit LGBT për deklaratën e tij me gjuhë urrejtje, duke publikuar një artikull në gazetë për këtë qëllim.

Gjithashtu, pjesëmarrja në aktivitetet ndërgjesuese, hartimi i broshurave, ndjekja me përparësi e çështjeve, dhe deklaratat publike kanë qënë mjetet e përdorura nga KMD për garantimin e të drejtave të komunitetit LGBT.

Trajtimi i ankesave

Komisioneri për Mbrojtjen nga Diskriminimi, bazuar në **Ligjin nr.10 221, datë 4.2.2010 “Per Mbrojtjen nga Diskriminimi”**, u krijua si institucion që “siguron mbrojtjen efektive nga diskriminimi dhe nga çdo formë sjelljeje që nxit diskriminimin”.

Komisioneri për Mbrojtjen nga Diskriminimi ka ne kompetence: të shqyrtojë ankesat nga personat ose grupet e personave që pretendojnë se janë diskriminuar, të shqyrtojë ankesat nga organizatat që kanë një interes të ligjshëm për të vepruar në emër dhe me pëlqimin me shkrim të individëve ose grupeve të individëve që pretendojnë se ka ndodhur diskriminimi, të kryejë hetime administrative pas marrjes së informacionit të besueshëm për shkelje të këtij ligji etj.

Komisioneri për Mbrojtjen nga Diskriminimi me kërkesën e gjykatës që shqyrton çështjen, parashtron mendim me shkrim për çfarëdo lloj çështjeje që lidhet me diskriminimin, mund përfaqësojë ankuesin në organet gjyqësore në çështje civile me miratimin e tij, në përputhje me pikën 3 të nenit 34 të këtij ligji.

Per shqyrtimin e çështjeve qe paraqiten pranë institucionit, ligji nr.10 221, datë 4.2.2010 “Për Mbrojtjen nga Diskriminimi”, ka përcaktuar në mënyrë të hollësishme procedurat para KMD-së dhe gjykatës. Për shqyrtimin e ankesave që i drejtohen, Komisioneri zbaton normat e parashikuara në Kodin e Procedurave Administrative, me përjashtim të procedurave që parashikohen nga ky ligj.

Shpërndarja e ankesave sipas shkaqeve për vitin 2012 është: Orientimi seksual 7 ankesa

- **ANKESA PËR DISKRIMINIM PËR SHKAK TË ORIENTIMIT SEKSUAL**

Gjatë vitit 2012 Komisioneri ka shqyrtuar **7 ankesa** me pretendim diskriminim për shkak të orientimit seksual. Nga këto për 2 ankesa është marrë vendim mosdiskriminimi, një ankesë nuk është pranuar, një ankese është në proces shqyrtimi, ndërsa për dy prej ankesave është konstatuar diskriminim.

Çështje 1

Komisioneri për Mbrojtjen nga Diskriminimi ka shqyrtuar ankesën e bërë nga Ambasada PINK/LGBT PRO Shqipëri me Nr. Regjistri 39, datë 08.11.2012, kundër autorëve të librit “Mjekësia Ligjore”, z. S. M. dhe z. B. Ç., në të cilën pretendohet se tekstet universitare diskriminojnë dhe paragjykojnë hapur komunitetin LGBT në Shqipëri.

Sipas ankesës së sipërpërmendur, diskriminimi i komunitetit LGBT konsiston faktin se në tekstin e librit “Mjekësia Ligjore”, përdoren terma dhe informacione diskriminuese, jo shkencore dhe fyese për komunitetin LGBT, si dhe studentët e Fakulteteve të Mjekësisë dhe Drejtësisë të Universitetit të Tiranës po marrin njohuri të gabuara, të cilat do të ndikojnë në formimin e tyre si mjekë dhe juristë të ardhshëm.

Komisioneri pasi u njoh me përmbajtjen e tekstit në fjalë dhe pasi vlerësoi se përmbajtja e tekstit në fjalë përbën shqetësim, jep informacion të gabuar, krijon ndjenjën e fyerjes dhe cënon dinjitetin e këtij komuniteti duke bërë që dhe perceptimi nga personat e tjerë për këtë kategori të jetë diskriminues, vendosi:

- Konstatimin e diskriminimit përmes përmbajtjes së tekstit “Mjekësia Ligjore” me autorë Prof. Dr. S.M. dhe Prof. Dr. B.Ç., për shkak të orientimit seksual dhe identitetit gjinor.
- Detyrimin e autorëve si persona të cilët kanë konsumuar sjelljen diskriminuese si më sipër, që brenda 60 (gjashtëdhjetë) ditëve nga marrja dijani për këtë vendim të bëjnë modifikimin ose në rastin kur nuk është i mundur të bëjnë heqjen nga tregu dhe nga bibliotekat e institucioneve të këtij libri.
- Detyrohen autorët, Prof. Dr. S.M. dhe Prof. Dr. B.Ç., që brenda 30 (tridhjetë) ditëve të njoftojë Komisionerin, lidhur me veprimet e ndërmarra për zbatimin e këtij vendimi duke depozituar dhe një kopje të librit me ndryshimet e bëra.

Çështje 2

Komisioneri për Mbrojtjen nga Diskriminimi ndoqi debatin e zhvilluar me temë “Parada Pro Gay dhe Kundërshtarët”, transmetuar në emisionin Opinion të datës 02.04.2012, emision i transmetuar në Televizionin Kombëtar Klan.

Duke marrë shkas nga debati i zhvilluar në këtë emision dhe gjuha e përdorur nga njëri prej të ftuarve, z. M. B, i ftuar në cilësinë e Nënkrëtarit të Partisë Lëvizja e Legalitetit, Komisioneri, me urdhrin nr. 19, datë 05. 04. 2012, filloi procedimin administrativ ndaj tij.

Pas një analize ligjore, në bazë të nenit 32, germa “c”, si dhe nenit 33, pikat 10 dhe 11, të Ligjit nr. 10 221, datë 04.02.2010 “Për mbrojtjen nga diskriminimi” dhe duke mbajtur parasysh qëndrimet e fundit të Gjykatës së Strasburgut, Komisioneri për Mbrojtjen nga Diskriminimi, vendosi:

- Deklaratat e lëshuara nga z. M. B. në debatin e zhvilluar në emisionin “Opinion” të datës 04. 02. 2012, të transmetuar në Televizionin Kombëtar Klan, janë diskriminuese sipas parashikimit të nenit 3, pika 2 e ligjit nr. 10 221, datë 04.02.2010 “Për mbrojtjen nga diskriminimi”, pasi ato paragjykojnë dinjitetin dhe cenojnë të drejtën e jetës, sigurinë dhe mbrojtjen nga dhuna të personave për shkak të orientimit seksual dhe identitetit gjinor.
- Detyrimin e z. M. B. si personi i cili ka konsumuar sjelljen diskriminuese si më sipër, të kërkojë falje publikisht dhe të evitojë në të ardhmen përdorimin e gjuhës e

cila prodhon efektin e nxitjes, përhapjes, nxitjen e urrejtjes apo të tjera forma të diskriminimit kundër personave për shkak të orientimit seksual dhe identitetit gjinor të tyre.

- Detyrohet z. M.B. që brenda 30 (tridhjetë) ditëve të njoftojë Komisionerin, lidhur me veprimet e ndërmarra për zbatimin e këtij vendimi.
- Në referim të nenit 33, pika 11 e ligjit nr. 10 221, datë 04. 02. 2011, “Për mbrojtjen nga diskriminimi”, moszbatimi i këtij vendimi sjell si pasojë ndëshkimin me gjobë sipas parashikime të bëra në pikën 13 të po këtij neni.

Z.M.B. bazuar në vendimin e Komisionerit, kërkoi falje publike në një nga gazetat me tirazh me të madh dhe informoi në mënyrë shkresore Komisionerin për këtë.

NDËRGJËGJESIMI

Në kuadër të realizimit të kompetencave ligjore dhe prioriteteve të Zyrës së Komisionerit, duke patur parasysh nga njëra anë kapacitetet e institucionit të Komisionerit në burime njerëzore dhe financiare, dhe nga ana tjetër bashkëpunimet me institucionet e tjera shtetërore apo mbështetjen nga organizatat ndërkombëtar dhe OJF-të për Zyrën e Komisionerit, me qëllim rritjen e ndërgjegjësimit mbi ligjin “Për Mbrojtjen nga Diskriminimi” dhe Zyrën e Komisionerit, janë ndërmarrë një sërë aktivitete në funksion të realizimit të ndërgjegjësimit të komunitetit për çështjet që kanë të bëjnë me diskriminimin.

Komisioneri ka zhvilluar disa takime në ambientet e KMD-së me përfaqësues të OJF-ve që mbrojnë të drejtat e komunitetit LGBT, rom dhe egjiptian.

Komisioneri për Mbrojtjen nga Diskriminimi ka përqëndruar vëmendjen në të drejtat e komunitetit LGBT, duke qenë se promovimi i të drejtave të këtij komuniteti është konsideruar si tabu deri para pak kohësh.

Në datat 10 - 11 Shtator 2012, specialist nga Zyra e Komisionerit për Mbrojtjen nga Diskriminimi mori pjesë në Shkollën Verore PINK, organizuar për herë të parë nga Ambasada PINK/LGBT Pro Shqipëri si një program edukimi dhe ndërtimi dijes që mbulon fusha të tilla, si: të drejtat e njeriut, dhuna, diskriminimi në bazë gjinore, politikat sociale, çështjet ligjore dhe politike etj. Roli i Komisionerit në këtë shkollë verore ishte trajnimi i anëtarëve dhe aktivistëve pjesëmarrës me ligjin “Për Mbrojtjen nga Diskriminimi” por dhe zhvillimi i debatit me çështje dhe problematika konkrete që has ky komunitet. Numri i pjesëmarrësve të trajnuar në këtë aktivitet ishte 30 persona.

Në datat 13 – 14 - 15 Qershor 2012, u mbajt Workshop-i me temë: “ Ndal dhunës: Të drejtat e LGBT janë të drejta njerëzore”, organizuar nga Ambasada Amerikane, ku mori pjesë dhe Komisioneri për Mbrojtjen nga Diskriminimi. Në këtë takim u përmendën një sërë rastesh ku evidentohen probleme të tilla të dhunës dhe sjelljeve diskriminuese e kërcënuese në drejtim të komunitetit LGBT, të cilat janë hasur në përditshmërinë e punës së Zyrës së Komisionerit. Njëherësh, Komisioneri u ndal dhe në parashikimet ligjore të Ligjit për Mbrojtjen nga Diskriminim, në mbështetje të pjesëtarëve të komunitetit LGBT, në rastet kur ata janë diskriminuar, janë bërë pre e dhunës a sjelljeve diskriminuese e kërcënuese, parashikuar në nenin 1 të ligjit “Për mbrojtjen nga Diskriminimi”.

Komisioneri për Mbrojtjen nga Diskriminimi ka qenë prezent edhe në shtypin e shkruar si:

“Respektimi i të drejtave të Komunitetit LGBT: Arritje dhe Sfida”; Gazeta Mapo, dt.18.05.2012, “ Mes lirisë së shprehjes dhe “gjuhës se urrejtjes”.

Rekomandime

Zyra e Komisionerit ka dhënë kontributin në hartimin e një Plani Masash për mosdiskriminimin e personave me orientim të ndryshëm seksual, në kuadër të projektit të Këshillit të Evropës: “*Lufta kundër diskriminimit në bazë të orientimit seksual dhe identitetit gjinor*” të organizuar nga Ministria e Punës, Çështjeve Sociale dhe Shanseve të Barabarta në bashkëpunim me Këshillin e Evropës.

Pjesëmarrja në trajnimin “Përfshirja e çështjeve LGBT në politikat sociale” e organizuar nga Ambasada PINK, në kuadër të rritjes së bashkëpunimit mes Ambasadës Pink dhe institucioneve që kanë rol në drejtim të respektimit të të drejtave të komunitetit LGBT dhe rritjes së kapaciteteve në këtë drejtim, ku natyrisht Komisioneri për Mbrojtjen nga Diskriminimi ka një rol mjaft të rëndësishëm në këtë aspekt.

Me datën 18.04.2012, Komisioneri mori pjesë në trajnimin me temë: “Eliminimi i diskriminimit bazuar në orientimin seksual dhe identitetin gjinor”, organizuar nga Ambasada PINK në bashkëpunim me MPCSSHB. Trajnimi kishte si qëllim rritjen e kapaciteteve të pjesëmarrësve lidhur me çështjet LGBT dhe mënyrat e përfshirjes së këtyre çështjeve në punën e tyre, si dhe rritja e bashkëpunimit mes Ambasadës PINK dhe institucioneve që kanë rol në drejtim të respektimit të të drejtave të komunitetit LGBT. U diskutua për të drejtat e LGBT në kuadër të të drejtave të njeriut: të drejtat, diversiteti, toleranca, konteksti historik, dimensionin e të drejtave (media, shoqatat, procesi i nevojshëm, shëndeti), dokumentet përkatëse të UN dhe EU, ligjet, politikat.

Aktivite për 2013, në këtë 3-mujor

- Ne date 04 mars 2013, nje përfaqësues i Zyrës se Komisionerit mori pjese ne takimin e zhvilluar ne Bashkinë Elbasan midis Kryetarit te Bashkisë dhe Ambasadës PINK/LGBT Pro Shqipëri ne kuadër te krijimit te rrjetit “Miq te LGBT”. Pjesëmarrja ne këtë takim vjen si mbështetje e KMD-se për organizatat qe mbrojnë te drejtat e komunitetit LGBT ne Shqipëri.
- Ne datën 18 mars 2013, Komisioneri mori pjese ne Konferencën Rajonale “Te drejtat e Komunitetit LGBT ne Ballkanin Perendimor- Arritje dhe Sfidat”, te organizuar nga Ambasada PINK ne bashkëpunim me COC Holandë dhe me mbështetjen e Programit MATRA te Ministrisë se Jashtme te Mbretërisë se Vendeve te Ulta. Ne këtë konference Komisioneri u ndal ne sfidat me diskriminimin e Komunitetit LGBT ne Shqipëri.
- Ne date 26 Shkurt 2013, është nënshkruar marrëveshja e bashkëpunimit mes KMD dhe Ambasadës PINK/LGBT Pro Shqipëri, e cila erdhi si nje formalizmi i bashkëpunimit mes institucionit dhe kësaj OJF.

Në datën 29 mars 2013 pranë zyrave të Komisionerit ka ardhur një ankesë nga Ambasada PINK. Duke u nisur nga shkrimi në Gazetën Shqip të datës 23 Mars 2013, me titull “Dështimi i një Shteti” i cili ka një përmbajtje të hapur diskriminuese, homofobike dhe keq-informuese ndaj komunitetit dhe lëvizjes LGBT. Ambasada PINK ankohet kundër A.L për faktin se shkrimi ka: përmbajtje denigruese, përjashtim, keq-informim.